

بعض منتخبات آثار ايله فنونك دلالت ايتديكي برطاقم غرائب كشفيات و حكمای
متقدمين و متاخرين طرفسندن ايراد ايديلان محاكات مفيدہ بي و بعض تراجم
احوالی حاویدر .

مؤلفی

{ احمد مہمت }

جزو نومروسی

۵

فیثائی ۴ غروشدر .

ایلك دفعه

اولق اوزره محرك ذاتنه مخصوص مطبعه ده باصلدی .

استانبول

۲۸۸

عفو کزی دیلرم . بکا فاقه بخش اوله جقلمی
مسو بلیانلر قان آله آله اوقدر ضعیف
دوشوردیلر که بوندن زیاده یازی یازمغه المده
قدرت قالدی (مار غریت غوثیه)
مترجمی محمود اکرم

جزای اعدام

بروقدنیزی علم حقوق علمایی جزای
اعدامک اوره دن قالدیرلسی حقیقه بر مسئله
آچشلردر
بونلر برتمهی هر کونه جزا ایله مجازات
ایتمک لازم اولوب انجیق جزای اعدام
مدنیت وانسانیته صیغمدیغدن بونک لغوی
لازم کله جکئی ادا ایدرلر . بونلر مقابل
قوه اجرائیه کندیلرینک ید اداره سنه
ویریلان حکومتلر جزای اعدامک بقاسی
لرؤمنی درمیانده اصرار ایلرلر ایدی .
واقعا بعض حکومتلر جزای مذکورک
لغوی حقیقه اولان رأیی هم قبول و همده
جزای اعدامی لغو ایش و بعضیلری قبول
و تصدیقه یالکر جزای مذکور لغو
ایده مامش ایسه لرده بعضیلری قبول دخی
ایتماکده اولدقلرندن مسئله الان مباحثه
تحتنده دوام ایتمکده بولمشدلر .

اخیراً در سعادت مطبوعات سنه دخی
بوکا دأر بعض بنیدلر کورلدی واز جمله
بوندن سیکز اون آی مقسدم « بصیرت »
غزته سنه طرفردن دخی بعض بندل درج
اولندی . دیمک اولور که بوفکر بزم عالمه
دخی کیردی . اولله ایسه طغفار جعفر کده
بو بایده بر محاکمه بی درج ایتمی لازم کلدی .

یازمذیفکر حالده دخی فرانسه به عودتکرده
(ژولی) بوسک اغدزی ینه سزه تسلیم
ایده جکدی . بونلر ایچون بکامشکر اولیکز .
مدت خیانتک السعیدو بختیار زمانلرینه
هر کون بوسورتله معاودت و رجعت بکاپک
بونک بر نعمت و سعادتدر !! اگر سزوقوعات
ماضیه نک اغدار بونی بونلرده بوله بیلور
ایسه کز بنده آندن بر تسلیت ابدیه اکتساب
ایدرم . سزه بنی دأما اخطار ایده جک
برشی براقق ایستردم . لکن خانه مده نه
وارسه جله سی ضبط اولندی . شمعی
ایشته بر شیشه مالک دکلم . اکلا یورمیسکر
سودیکم ؟ . . . بن بر طرفدن جان و یر یورم .
بر طرفدنده الا جقلملر مک برشی قاجرلسون
وشاید اعاده حیات ایده جک اولور ایسه م
آرتق بکاده برشی قالمسون دیه رک خانه مده
تعین ایتدکلری غاردیانک سالونده کزندیکنی
یتاق او طه مدن ایشید یورم ! باری ترک
ایچون هلاکی بکلیه بیدلر ! آه ! انسانلر
نه ظالم ایمش !! یا خود کبن خطا ایدیورم .
دها طوغر یسی جناب حق عادل وغیر
مترئلدر .

ای بنم سودیکم ! بنم ترکمه البت کلور
برشی آلور سکر ؟ زیرا سزک ایچون بر طرفه
بر شیکک صافلیه جق اولسه ایدم احتمالکه
طویلور و آنک استرداد ایچون سزه
هجوم اولوردی . آه ! شو بنم ترک ایتدیکم
حیات نه محزون حیات ایمش . . . نه اولور ؟
ریم اولدن سزیم بکا کوسترسه ایدی . . .
اغلب حاله نظر اسزیم الله امانت ایلدم .
دها زیاده تفصیلات یازمذیفکر ایچون

و یا خود چبالانه چبالانه کسببستی پک، کریه
کور یورم .

حاکم

بونده کریه کور یله جک برشی
بوله میورم . سببست دکلې ؟ بر مجرمی
قیوراندیره قیوراندیره آصارده چبالاندیره
چبالاندیره کسرده .

آووقات

خیر ! او یله دکل . سزه اولاشونی
صورارم که مقدملری مجرمینی قازیغه
و چنگاله دخی اوررلر و بعضی ده و حشیجه
پر زده اتشه یا قارلر و صویه بو غارلر ایکن
مؤخرأ بو صورتله مجرم اعدام ایدلسنی عالم
مدنیت منع ایتشدرد . بوکا سبب نه ایدی ؟

حاکم

ها ! مسئله بوندن عبارت ایسه
پک قولای . بر مجرمی اعدامدن مقصد
اکا ازیت و یرمک اولوب مجرد وجودینک
اورته دن قالدیرلسی ایچون اعدام ایدلر یکنه
و حالبوکه قازیق و چنگال و آتش و صو
یورک طینه میه جق قدر ازینلی اولوم اولوب
بونره مقابل آصمق و کسمک ده اهاون
کورلدی یکنه مبنی دیگرلری لغو ایدلش
و یالکنز بو ایکیسی ایقا اولمشدر .

آووقات

عجایب ! بر مجرمی اعدامدن مقصد
وجودینی اورته دن قالدیرمق دیمک
ایمش ها ! واقعا « اعدام » لفظی او معنایی
ویرر . انجق عجب مجرمی اولدر مکندن
مقصد بالکنز بومیدر ؟ او یله ایسه ائک
آدینه « جزا » دیماملی ایدی .

بو محاکمه بی بر بند مخصوص طرزنده
یازمق بولی واردر . انجق بند مخصوص
طرزنده یازیلان شیرلر ایکی جهندن
بریسنی التزام صورتنده یازلمق لازم
کله جکندن و واقعا بز جزای مذکورک
لغوی جهتنی التزام ایدنلردن ایسه کده
بوراده مقصد فائزین کرامی کندی فکر یرک
قبولسه دعوت اولوب مجرد مسئله نک
درجائی کندی طرفلرندن تعینه دعوت
ایک آرزو اولندیغندن کیفیت بر محاوره
طرزینسه دویمکی و ایکی طرف دعواسنی
محافظه ایچون نه قدر قوتلی طور انجق لازم
ایسه سوزلینسه او درجه قوت و یرمکی
مناسب کوردک .

محاوره جزای اعدامک لغوی جهتنی
التزام ایدن بر آووقات ابله بونک ابقاسی
طرفنی طوئان بر حاکم میسانده جریان
ایده جکدر .

حاکم

ای آووقات ! سز جزای اعدامک
اورته دن قالدیرلسی جهتنی التزام ایدیور .
سکر . او یله دکلې ؟ باقام بو بایده سزنی
مجبور ایدن شی نهدر .

آووقات

اوت افندم . بو جزائک لغوی
جهتنی التزام ایدیورم . بو بایده بنی
مجبور ایدن شی انسانیت و مدنیتدر . بو قدر
خطیبیلر مدنیله « انسانلر بر یرینک
قرنداشیدر . مدنیت اخوت عمومی
دیمکدر » دیه وعظ و نصیحت ایتدکلری
حالده بر مجرمک قیورانه قیورانه اصلبسنی

نه دیمک؟ شمعی باشیزه یکی بر علم
حقوقی چبقاراجتسکر؟

آووقات
حیرافندم . اسکی علم حقوق
اوزرینه علاوه ایدیلان یکی بردستوردن
ذات عالیکزه معلومات ویرمک ارزوسندهیم .
مباحثه ده حدت اولن اسسه نتیجه طرفین
ایچون فائده دن خالی قالن . آغر باشیلنر
کبی قونوشه لم ده افندم بر بریزی کوزله
اکلایلم .

حاکم
پیورکزی باقالم . آغر باشیلر کبی
قونوشور ایسه ک بر بریزی فصل اکلایه جفر .
آووقات

سبز دیمش ایدیکر که جزدان
برنجی مقصد مجرمی تربیه افندکر . مجرمی
آصارو یا خود قفا سنی کیمر ایسه کز اورته ده
وجودی قالنر که تربیه ایدلسون . جزدان
ایکینجی مقصد دخی خلقه عبرت ویرمکدر
دیدیکر . خلقه «ایشته بر آدمی بویله
اولدیرلر» دبه می عبرت ویره چکسکر؟
حاکم

خیر! سهو بکر وار . حکومت
اولیله بر مجرمی اعدام ایدر که آنک ایچون
ارتق تربیه محل یوقدر . بوندن خلقه
ویره چکی عبرت ایسه نه قدر مذهش بر عبرت
اولدیفنی تعریفه حاجت اولیوب بر آدم
آصیله جغنی و یا خود کسایله چکنی کوز
اوکنه کنوردیکر زمان البت کیندنیشنی
فنالقدن منع ایدر . سالدان خفه ایسه
سب آیدیفنی آووقات

حاکم
جزا دیمکله بر منوال مجرم مقصدک
خلافی می اکلایشیلور؟

آووقات
های های! افندم . حتی
مأموریتکر حسبیه بونی بیله خلککیز لازم
کلدیکر حالده بیلور کبی طوروشکره
استغراب ایدرم .

حاکم
خبر . استغراب ایتمکیز . ایشته
اعتراف ایدورم که بیلورم .

آووقات
بن بیلورم که بیلورسکر . بافکر
سزه فصل اثبات ایده حکم . مجرمک مجرد
بر جزا اولمق اوزره اعدام ایدلدیکر بر کره
اعتراف ایدیکر . شمعی سزه صورارم که
جزدان مقصد نه در؟
حاکم

اوت . علم حقوق اقتضا سنجیه
جزا ده ایکی مقصد وارد . برنجی منهی
تربیه ایتمک و ایکینجی اکا ویریلان تربیه
ایله خلقه عبرت ویرمکدر . انجق سیاستجه
تعریف «برنک حقن دیکرکدن الحق» دیمکدر .
آووقات

تمام! افندم تمام . سیاستجه تعریفدن
قطع نظر شوایکی مقصد ایشته مجرمک
وجودینی قالدیرمغه دأر بر سررشد بوق .
با عکس مجرمک وجودی قالدیر یله حق اولور
ایسه بواکی مقصدک دخی حصول بوله .
مامنی و یا خود ناقص بولسی لازم کبور .
حاکم

پك تحف ! اكر حقيقت بوندن عبارت ايسه حق سرك يديكرده اولق لازم . انجق حقيقت بشقه . اولاسزه برشي صوراييم . تريسه سي ارتق ممکن اوليان بر مجرمي اعدامده كي حكمت نه در ؟

حاکم

جمعيت مدنيه اعضاسني آنک شر ومضرتندن امين طومتق .

آووقات

پك اعلا ! بوادمي اولدير ميوبده حبس ايسه كز كنديسي خبيثخانه ده ايكن ينه مضرتق جمعيت مدنيه اعضاسني ارار بولورمي ؟

حاکم

بولز اما او مجرمك ايتديكي قباحتر ياننه كارمي قالسون ديمك ايترسكر ؟

آووقات

وق ! حريبي اولونجه يه قدر حبس ايدرسكر كه اولومدن دها بيوك جزا ديمكدر . حتى مؤبدأ مجبوس بولسانلرك اولومه راضي اولدقلريني مقام حكومتنده بولمكز جهتيله رعنا بيلورسكر .

حاکم

اوت بوجهتي بيلورم . انجق خلقك اعدام جزاسني كورن مجرمدن الدقلري عبرت بشقه دكليدر ؟

آووقات

خير افندم . اعدام جزاسي سرك ديديككز كي موجب عبرت اوله جغي ولو سلم فرض ايدلسه بيله بو عبرت غايي بركون دوام ايدر . مجرم مؤبدأ حبس

ايديله جك اولاسه آخر عمر ينه قدر خلقه عبرت ويزر طورر . دهايوي وار . شوكه خلق علي العموم قتل ديتلان شسي بر آدمك ياعرضنه وياديئنه وياخود جاتنه ومائنه تعرض ايدلديكي يعني مجبوريت كوردديكي زمان كمال حدت وتهورله وقوع بولور بر فعل كره اولديغني بيلورلر ايكن حكومتك كويا بر رسم مخصوص ايمش كي آدم اولدبردديكي كورر ايسه اوليله صوغوق قائله آدم اولدرمك دخی خريطه ده وار اولديغني اكلا ر . بونك افساد اخلاقچه نه سوء تأثيري اولديغني مطالعه يه محتاجدر .

حاکم

جانم افندم ! نيچون بويله سويلورسكر ! برمتهم كه ادم اولدرم شدر . ائك اولاد واقاربني قان دعوا ايتزني ؟ هيچ اولز ايسه ينيم قالان چوجقلرك قان بدلي دعواسنه قيام ايتلري حقسنميدر .

آووقات

خقسزدرديدم . وديه م . وديبورم . حتى بونك وجهتي دخی بيلورم . قان بدلي يعني ديت دعواسنه قيام ايدرلر . چونكه مقتول صاغ قالش اوله ايدى ايتامي ائك وجودندن استفاده ايدجكلر ايدى . مادام كه قاتل كنديلريني بو استفاده دن منع ايتشدراني تضمين ايتسي پك مشروعدر . انجق سزيعني حكومت قاتلي اعدام ايتكه نه مجبوريت كورورسكر ؟ اكر آدم اولدرمك وبرطاق چوجقلري او كسوز براقق بر قباحث ايسه منهي اولدرمك صورتيله بوني ارتكابدن سز دخی امتناع ايتليسكن .

حاکم

کوزل اما یاورثہ فان دعوا ایدر
ایسہ ؟ .. اکا نہ دیلم دیورم .

آووقات

قاتل آدم اولدیرمک کبی برخطایی
نصل ارتکاب ایتش ایسہ ورثہ دخی
دیصر بر آدمی یعنی قاتلی اولدیرمک
خطاسنی ارتکاب ایتک ایستر . انجق
حکومت ورثہ بی بو دعوا دن واز کچورہ -
بیلور . وکوزملیدر . زیر برنجی درجه ده
ودائما نظر دفتہ طوته جغز شی جان قیقی
جنایت اولدیغی قضیه سی اولوب بوجنایتی
ارتکاب ایچون ورثہ به مساعدہ ویرمامک
حکومتک هر زمان صلاحیتی داخلندہ در .
هم ده بن سزک بودعوا ده بو قدر اصرار بکرہ
تعجب ایدیورم . حکومت جلیلہ عثمانیہ نک
بو یلہ موجب شرعیسی قصاص اولان
دعوا زده طوتدیغی مسلک او قدر محقدر کہ
عالم مدنیت کندیسنه آفرین دیمکده در .
زیرا برقاتلک اعدامی فرمانندہ (اعدام
ایدا سون) دیہ قطعیا امر وصراحت
بو قدر . کیفیت ورثہ نک رأیتہ براقیلور .
حتی عفو ایتدیرمک چالشلمی دخی آروجه
امر اولتور . ایش بومز کزده بولندیغی
حالده اساس دعوائی تسلیم ایتمکده کی
اصرار یکن نابجادر ظن ایدرم .

حاکم

بن سزہ برشی سویلہ می ؟
بوفکر بکردن هیچ برشی اکلا یہ ما مقدہم .
واقعا من غیر تمذوق عوبولان قتلہ بر درجہ
قدر دعوا کر مسوع اولہ بیلور . مقبول

دکل مسوع اولہ بیلور . انجق جرم وجنایت
متوالیہ ارباندن برحیدودہ نہ یاپارسک ؟
ایک دعوا جیسی ده بو قدر . دعوا جیسی
حکومتدر .

آووقات

بندہ کنز دعوائی ارامیورم
افندم . دعوا جیسی کیم اولور ایسہ
اولسون . اوراسی بکالازم دکل .
حکومت ایچون ادم اولدیرمک مستکرہ
اولدیغی عرض ایدیورم . بافکر سزہ
برشی سویلہ می . سزک بوردیغکر کبی جرم
وجنایت متوالیہ ومقادیرہ ارباندن برہمی
دردست ایلدیکر زمان افکار عمومیہ الک
اول سزی تحسین ایدر وخلق اولیہ برشقینک
النندن قورتارمش اولدیغکر دن طولابی
تشرکر دخی ایلر . انجق شقینک محاکمہ سی
بتوب ده اعدام اولتہ جغی کون افکار
عمومیہ ده شقی لہندہ بریلان حاصل اولور .
شقی قطعاً وقاطبہ مر حستہ سزاوار دکل
ایکن بزوع مر حستہ مظهر اولور . حتی
اعدامدن صکرہ معدومک اوزریند نور
یاغدیغی همان هر معدوم حقتندہ تکرر
وتجدد ایدر برروایتدر . بوایسہ افکار
عمومیتک اعدام متهم مسئلہ سنہ بزوع
نفرت کوسترمی دیمک دکلیدر ؟ . ببحہ
اولیہ در . زیر سزہ صورارم کہ جلاد
اولان ادم هر یرده وهر مات عندندہ نیچون
منفوردر ؟ شہہ یوق کہ قانون ونظامک
قتلہ سزا کوردیکی ادمی اولدردیکی ایچون .
حالبو کہ حقیقتدہ جلادلق سزک اوزر بکرده
قالیور . زیرا (اور) امرینی سزو بریور -

اقتضا ایمن .

ایشته سرد ایدیه چکر محاوره شو
خلاصه دن عبارتدر که جزای اعدامک
الغاسی لزومی حس ایدن بورک کرک کوردیکی
لزم ملوک بر خلیسی بو خلاصه حاویدر .
ظفره قالور ایسه حاکم ممکن اولدیغی قدر
مدافعه دن کبرو طور مدی . فقط
دعوائی ده تسلیم ائمدی . اگر ارباب
مطالعه دن حاکم طرفی التزام ایدن اولورده
صورت فکری (فقط علم حقوق نظرند
مسموع اوله جق بر صورتله) بالتصویر
طغارجقه قویق ایستر ایسه طغارجق دخی
آووقات طرفی بالالتزام مقابله دن کبرو
طورمز .

مع هذا مقتضای انسانیت ومدنیّتک
الک بیک بر نقطه سی دیمک اولان شومسئله ده
من جهة بدویله بزه مسابقت کوستر
دکرندن طغارجغن (ان شاء الله تعالی)
یا لکن بو محاوره ایله قالیوب بو بایده ده
سأ بندری و محاوره لری درج ایدیه جک
وزمانز حکما سندن بو مسئله حقننده
ایراد افکار ایدنلرک صورت فکر لری دخی
یازا جقدر .

﴿ بیک فره در یق حکمیاتی ﴾

بیک فره در یق ۱۷۴۰ سنه سندن
۱۷۸۶ سنه سنه قدر پروسایده قراللق
ایتمش و سیاسایده و فن حربه و شاعر یتده
اقتضای مرآتیی اجرا زایله برابر شو اوچ
جهتک فلسفه سندن دخی الک بیک رنبه یی

سکر و جلاد دخی سکر امر بکری ایفا
ایدیور . خلق سکره یا لکن شقینک التندن
قورتلدیغی ایچون تشکر ایتشدی . ایدمی
سز شقی بی اعدام ایتوب ده مؤبدأ حبس
ایته کز بر منوال محر حاصل اولان مطلوبه
(که شقینک سرندن خلقی محافظه قضیه -
سندن عبارت ایدی) نقیصه کلز . حتی
بنده کز یولتیقه قتمهلری حقننده یله سکره
بوفکری تلقینه چالشدیورم . حاکم افندی !
شونقطه اوزر بنه دقت ایتکری کال اهمیتله
توصیه ایدرم که بر ادمه جزاسی اعدام
اوله جق جنایتله دکل حتی الک کوچوک
قباحتلری بیله تکرار ایتدیرن شی حیاتی
اولوب حریتدر . بر ادمک حریتی التندن الور
ایسه کز حیاتی باقی قالدیغی حالده دخی ارتق
انک هیچ بر شئه اقتداری قالمز . درت
دیوار ایچنده محبوس و اختلاطدن ممنوع
بولتان بر ادم حیاته اولغله برابر نهیه مقتدر
اولور ؟ . حیات حرکاته معلوم اولور .
حرکاتی ایسه فعل اثبات ایدر . بولنر
اولدقدن صکره مرارده یاتق ایله محبسده
اوتورمقلنک نه فرقی قالور ؟ .

حاکم

سویله دیک کز سوزلری دوشوند
بره جک قدر قوتی حأزدر . فقط اجرا
بختنده ارا مز ده طاغلو واردر . بوقاعده
عالد، تعمم ایدنجه به قدر هر کسی اولومله
محکوم ایدن بنم کبی یک چوق حاکمر
عز زایلک حکم ایتدیگی محکمه حضورنده
اولومله محکوم اوله جقدردر . بنابرین
شعدی بومسئله به بوقدر کرمی ویرمک